

List izbaja ob sobotah. Posamezna številka 25 lit, zaostale številke dvojno. Naročnina: celoletna 1100, polletna 600, trimesečna 350, mesečna 90 lit. Oglasi: 30 lit mm v širokosti 1 stolpca, plačajo se vnaprej.

PARTIJA IN SLOVENCIM

Trst je bil vedno obmejnno mesto. Tu je vedno bilo surovno razsajal nacionalizem. Po letu 1919 je mesto spoznalo fašizem v najbolj divjih reakcionarnih rasističnih oblikah. Danes, v položaju, ki je iz mnogih vidikov dramatičen, je še vedno na prepihu nacionalizmov, ki se pripravljajo.

Delavsko gibanje se ni dolgo izognilo nacionalističnim vplivom. Vsa zgodovina stare tržaške socialistične stranke, je zgodovina vztrajne borbe proti njej. Spominjamo se epizode iz leta 1919 in stačnicke odvetnika Puceljca, političnega in ideološkega četa današnje PSDI, ki je bilo nacionalistično, protidelavsko in protisovjetsko.

Omenjena stranka, ki se kliče na socializem, razredno pozablja na razredne, internacionalistične in tradicijske tradicije Pittonija, katerega ne smemo zamejati z istoimenskim, ki se odločil svoj stranki, da je lahko obdržal stolce in pokrajini.

Tisti, ki so branili tradicije stranke «Hrvata» Ukecarja in «Slovenca» Pittonija smo mi komunisti, ki smo ostali zvesti načelom razredne borbe in proletarskega internacionalizma.

Se danes slišimo kričanje nacionalizma, kot pred nekaj desetletji, ki nas je preganjal za časa fašizma pozneje kot «slavo-socialistični». S ponosom se spominjamo borbe, ki so jih vodili v teh krajih združeni Italijani, Slovenci in Hrvatje, bratstva med Slovenci in Italijani, ki se je prelomilo v trdi borbi proti fašizmu, v ječah, pred posebnim sodiščem, na obojnih, v izgnanstvu, v obojnih obdobjih razrednih borbah.

Mi smo bili in smo vedno delo partija Srebrnič in Malalana, Pinka Tomaziča in Božidarja Kolariča, Marije Bernetečeve in Rudolfa Wilhelma.

Danes bi nekateri hoteli, da se pozabi na to judaško dediščino naše partije. Tega ni lahko pozabiti, ker gre za tradicijo zavezništva s krvjo in trpljenjem skozi dolga leta vztrajne borbe za pravice zatirane manjšine, za združitev Slovencev in Italijanov pod nepremagljivimi

zastavami proletarskega internacionalizma. Nobenemu protikomunistu, renegatu ali nacionalistu, ali oboje skupaj, ne bo uspelo izbrisati iz spomina slovenske skupnosti, da je bila Komunistična partija edina, ki je bila vedno na svojem mestu borbe v obrambo njenih pravic.

Prav iz tega razloga je tisoče Slovencev vpisanih v Komunistični partiji in volijo za komuniste. Danes, bolj kot kdaj koli, v tej naši kampanji rekrutacije, na predvečer velike bitke, kot so politične volitve, polagamo na srce slovenskim tovarišem: obiščite vsako slovensko hišo in vsako slovensko družino, govorite o naši partiji in njeni sijajni zgodovini, o njenih borbah in njenem programu. Pridobite nove člane za partijo in komunistično mladino. Širite «Delo» in pripravljajte Slovence, delavcem, kmetom, obrtnikom, uradnikom, intelektualcem in profesionistom, ženskam in moškim, naj se pripravijo za volitve in naj oddajo svoj glas komunistu, kajti komunisti so tisti, ki so se vedno borili proti vsaki obliki narodnega zatiranja, za bratstvo med narodi, proti vsakemu nacionalizmu in za družbo osnovano na napredku in socialni pravičnosti.

VITTORIO VIDALI

Odbori volilnih sedežev orodje mobilizacije in propagande za volitve

Blizajoča se volilna bitka nalaga komunistom, da se sedaj zastavijo vse svoje sile v pripravah na to borbo, predvsem za veliko kampanjo ljudskega posvetovanja, ki jo nameravamo voditi okrog dokončne sestave našega volilnega programa. Osnutek programa objavljamo na 2. in 3. strani.

Organizacijsko orodje te mobilizacije in propagande bodo morali biti odbori volilnih sedežev, sestavljeni iz 5 do 7 tovarišev. Te odbore morajo vse sekcije ustanoviti že sedaj. Odbor volilnega sedeža, ki je pod vodstvom partijske sekcije ima nalogo mobilizirati vse naše sile zato, da stopi v stik z volivci. Tako bo odbor lahko spoznal posamezna politična stališča volivcev in različne interese posameznih kategorij in na tej osnovi bo lahko vršil razlikovano propagando. V tej fazi začne odbor volilnega sedeža dejansko razgovor z volivcem in volivko, z družino, kar mu daje možnost bolje spoznati volilno skupnost svojega sedeža. Odbor volilnega sedeža ustanovi sekcija. Kjer tega sekcije ni more napraviti, bo poskrbela federacija.

Okrog tovarišev, ki sestavljajo odbor volilnega sedeža je treba mobilizirati čim večje število aktivnih tovarišev in simpatizerjev. Napačno bi bilo, če bi se odbor zaprl vase in omejil delo samo na nekaj tovarišev. V odboru bo najmanj pet tovarišev, ki bodo na osnovi volilne sekcije ter po navodilih celice in partijske sekcije skup-

Trst hoče pravično rešitev spora v CRDA in Arzenalu

Delavci CRDA in Arzenala se hočejo predstaviti na sestanku v ministrstvu za delo v Rimu, ki bo v torek, četrti, močni in ne šibki; prav imajo. Ni mogoče in ne sme se podcenjevati osem dolgih mesecev trde borbe in žrtve ter pravičnih zahtev, ki jih je podprlo vse mesto. Dolga, težka toda pravična borba mora privedi do ugodite zahtevam. Če bi tega ne bilo, to je če bi se dosegel negativen rezultat, bi imela žalostne in nevarne posledice za vse delovne kategorije Trsta.

Zavedajoč se važnosti vprašanja in dobro poznavajoč sposobnosti ki jih imajo KD in ministrstva za zavlačevanje, so zainteresirani kovinarji, spričo predloga začasno ukinitve agitacije takoj reagirali. Prizadej delavci so smatrali, da bi bila taka ukinitve nevarna in bi lahko prejudicialna dobeh izid spora.

Dovolj je če pogledamo, kako so se stvari odvijale zadnjih deset dni. Ravnateljstva podjetij so ukazala vodjem posameznih delavnic naj pripravijo načrte, da bo delovna sila in celične dela, tudi v izrednih urah. Predvsem je šlo za 21. januarja, dan začetka pogajanj v Rimu. Ravnateljstva so verjetno že računala, da bodo delavci ukiniteli stavke in zopet začeli delati tudi izven urnika, ker je bil prav to predmet razprave na skupščini, ki jo je sklical za naslednji dan sindikat kovinarjev Delavske zbornice-CISL. Ravnateljstva so se dejansko pripravljala, da razderejo vse, kar so delavci dosegli z borbo v zadnjih treh mesecih in da vnaprej preprečijo takojšnje negativne posledice, ki bi nastale za podjetja, če bi se — v

- 21. t.m. sestane na ministrstvu za delo
● Sklep DZ-CISL in razvoj dogodkov pred skupščino
● Pravilno stališče nove DZ-CGIL

primeru negativnega izida pogajanj v Rimu — zopet začela agitacija. Negativne posledice bi bile gotovo take, da bi bila podjetja IRI prisiljena ugoditi zahtevam delavcev. Istočasno je določeni tisk pripravil vzdušje za začetek pogajanj v Rimu s tem, da je začel postavljati kot predpogoj začasno ukinitve agitacije, kar bi moralo biti dokaz «dobre volje» s strani delavcev. Ravnateljstvom tovarn, ustanovi IRI in ministrstvu za državne zadeve pa se niso postavljali in se tudi danes ne postavljajo s strani nobeni pogoji. Postavili niso niti vprašanja, ki bi bilo posebej logično: na kakšni podlagi so pripravljeno začetni pogajanja?

Posreden odgovor na vsa gornja vprašanja je dal sklep raznih sindikalnih skupščin in tudi odsotnost Krščanske demokratične stranke.

Zato ni nič čudnega, da je bil dr. Novelli v svojstvu tajnika Delavske zbornice-CISL v vidni zadregi na zadnji skupščini njihovega sindikata kovinarjev, ki je nato — z razliko 19 glasov od kakih 500 prisotnih — sklenil, da se agitacija začasno ukine.

Vsako se bo vprašal, ali ni skušala KD kar se da ublažiti borbo delavcev CRDA in Arzenala, da bi nato morda celo

zavlekla rešitev? Nahajamo se v dobi, ki je prepletena z dogodki ne samo v nacionalnem, marveč tudi v krajevnem, meliru: politične volitve, upravne volitve v Trstu, težak gospodarski položaj, vzpostavitev obvezne vojaške službe itd. Jasno je zato, da skuša KD čimbolj omejit problem za katere nosi dolženo odgovornost pred volivci in vsem prebivalstvom.

Povsem drugačno je stališče nove Delavske zbornice-CGIL in FIOM, kot sta ga izrazili Glavni svet sindikatov in skupščina v sredo zvečer.

Nova Delavska zbornica se vedno trdi in vztraja na stališču, da borba delavcev ne sme osibeti, marveč jo je treba okrepiti in da mora delegacija, ki bo šla v Rim, spremljati obveza vseh delovnih kategorij in solidarnost vsega prebivalstva, ki so pripravljeno energično reagirati, če bi se tudi tokrat ne rešil pravično sindikalni spor. V podkrepitve te obveze je nova DZ predlagala za ponedeljek sporne stavke, ki naj bi trajala eno uro in veliko enotno manifestacijo na kakem mestnem trgu. To je bil predlog Glavnega sveta DZ.

Tovariši in prijatelji našega tiska!

Kupite 37. obletnico KPI za vašo udeležbo v akciji izrednega širjenja komunističnega dnevnika «Unità».

Jutri, v nedeljo 19. januarja vsi na delo, da dobimo nove bralce za «Unità», ki je slavna zastava in nenadomestljivo orodje borbe komunistov, vseh delovnih slojev in vseh demokratov.

Širjenje komunističnega tiska je ena izmed poglavitnih nalog slehernega komuniste. Kupite, čitajte in razprodajte čimveč izvodov «Unità» od 19. januarja!

Apel vsem tovarišem za kampanjo rekrutacije

Na zadnjem sestanku, ki je bil v soboto sta federalni komite in kontrolna komisija odobrila naslednji poziv vsem tovarišem:

Tovarišice in tovariši! Zbrani na sestanku za pravico o mobilizaciji vse partije za organiziranje volilne kampanje, se člani federalnega komiteja in kontrolne komisije obračajo do vas vseh s še posebnim apelom, tik pred začetkom velike kampanje rekrutacije za partijo in komunistično mladino, ki jo je organizirala naša federacija.

Obveščimo se za to važno akcijo vsi, v slehernem organu federacije, v sekcijah in celicah. Začimo povsod z delom priprave, navezimo stike s prijatelji, bralci našega tiska in našimi volivci ter jih povabimo naj stopijo v naše vrste, za uspeh naše in njihove bitke!

Pridobivajmo nove sile, da bomo napravili iz naše federacije vedno močnejšo množico komunistično organizacijo. S tem bomo prispevali, da bodo izpodleteli reakcionarni načrti klerikalnega integralizma; prispevali bomo h zmagi na političnih volitvah demokratične izbire, ki jo je naša partija nazkazala v uveljavljenih levičarskih večnih, katera bo sposobna izraziti vladovnih razredov. Na ta način bomo najodstojnejše proslavili 37. obletnico ustanovitve partije, ob začetku

FIOM pa je predlagala drugemu sindikatu — sponujoč voljo delavcev — referendum med 6000 delavci CRDA in Arzenala, ki naj bi izrazil njihovo mnenje glede začasne ukinitve agitacije.

Referendum je bil zavržen, kar gotovo ne more koristiti večjemu razvoju demokracije in večji enotnosti med delavci, ki ne bodo gotovo imeli nič od tega, če obstajata dve stališči.

V ponedeljek bo odpotovala v Rim delavska delegacija, ki jo spremlja solidarnost vseh delavcev in vsega mesta. Dobro bi bilo, da bi DZ-CISL sprejela predloge nove Delavske zbornice-CGIL. Toda tudi če do tega ne bo prišlo, naj se v merodajnih forumih zavedajo, da ves Trst zahteva ugodno rešitev sporne vprašanja. V nasprotnem primeru so Tržani vedno pripravljeno reagirati.

V vseh sekcijah KP in krožkih mladine novi člani

Na četrti strani objavljamo podrobneje pobude sekcij v okviru kampanje rekrutacije. Medtem pa smo bili obveščeni, da so sekcije Šempolj, Boljunec, Boršt, Magdalena in Rocol dosegle 100 odst. v obnavljanju partijskih izkaznic za 1958.

Sekcija Skedenj je vpisala 4 nove tovariše, Rojan 3, Opčin 2, Kolonovec 2, Magdalena 1, Rocol 1, Boljunec 1.

Tudi krožki komunistične mladine so začeli kampanjo rekrutacije na čast 37. obletnice ustanovitve Zveze komunistične mladine Italije.

Lep uspeh je že v začetku dosegel krožek komunistične mladine v Saleciu, kjer so v nekaj dneh vpisali v organizacijo 11 mladink in mladincev. In sale-

Volilna bitka je v polnem razmahu. Listi posvečajo cele stolpce vestem o zborenjavih, manevrih, volilnih pobudah. Radio je postal bolj kot kdaj koli strankarski in sektaški glasnik klerikalne stranke, korita so zopet napolnili. Fanfani in Zoli podprejata vse probleme klerikalnim načrtom za politične volitve in trdovratno zavracata vsak predlog za pravico o vprašanju miru, atom-ke neutralsnosti ter sta še bolj hlapčevsko razpoložena do atlantske skupnosti in njene politike. Prav tako sta še zaostri- la svoj srčiti protikomunistem.

V Trstu pa ima dr. Palamara tiskovno konferenco o... izboljšanju gospodarskega položaja. Bitka se je torej začela. Naša partija je predložila v glavnih obdobjih vsemu italijanskemu ljudstvu svoj volilni program. To je naš program, ker je od njegove uresničitve odvisna tudi delavska in politična obnova Trsta. Od izvajanja politike, ki jo nakazuje program, od sestavitve večine, ki bo dala vladno, sposobno izvajati tako politiko je dejansko odvisna rešitev temeljnih tržških problemov, od želene avtonomije do proste cone, od okrepitev prog in pomorstva do načrta Vanoni. Vse je odvisno od nove zunanje politike, ki bo znala navezati dobre miroljubne od-

noske z vsemi deželami in torej razviti trgovske odnose in izmenjave, pri katerih bo lahko prišla v poštev naša luka. Odvisno je od nove notranje politike, ki naj spoštuje in izvaja republiko ustavo, za gospodarski in demokratični razvoj dežele, za velike reforme ustroja, za okrepitev IRI, ki naj postane gonilna sila italijanskega gospodarstva, prav posebno tržaškega. Zato nameravamo dati največji doprinos zmagi programa partije za politične volitve, ker smo prepričani, da je to velike važnosti za obnovo Trsta. Obračamo se torej in se bomo obrnili do vseh dobrih Tržčanov, vseh demokratov, delovnih ljudi in do drugih proizvajalnih slojev, do Slovencev in Italijanov zato, da se udeležijo te volilne bitke in jo podprejo.

S kampanjo za novo politiko, za demokratično izbiro, ki jo je postaviti proti ambicioznim načrtom klerikalnega totalitarizma, združujemo tudi našo bor-

ki mladi komunisti se seveda ne mislijo zadovoljiti s tem rezultatom.

V teku praznika razdelitve partijskih izkaznic, ki je bil v Podloneju, so mladi komunisti pridobili 6 mladincev in mladink.

V Rojanu je šla na delo «brigada», ki so jo sestavljale tovarišice iz okrajja in članica federalnega komiteja. In rezultat ni izostal. Pridobile so za ZKM 10 mladincev in mladink.

Dober uspeh beleži kampanja tudi v Rocolu, kjer so po zaslugi nekaterih tovarišev pridobili v teh dneh za ZKM 15 mladincev in mladink.

Stiri nove člane ima tudi mladinski krožek pri Sv. Jakobu in dva krožek pri Magdaleni.

delitve izkaznic sekcije Sv. Jakoba. Tovariši Vittorio Vidali bo prinesel pozdrav federacije.

Popoldne bodo pa v Ljudskem domu v ul. Madonnina svečano razdelili izkaznice tovarišem celice ladjedelnice Sv. Marka.

Miljska sekcija KP priredi danes, 18. od 19.30 dalje v Ljudskem domu v Miljah praznik razdelitve izkaznic in obenem proslavo 37. obletnice ustanovitve KPI. Na sporedu je nagraditev tovarišev, ki so se odlikovali pri obnavljanju izkaznic in pridobivanju novih članov, koncert in ples.

Isti dan bo zabavni večer z razdelitvijo novih izkaznic na sedežu sekcije Rocol. Pozdrav bo prinesla tovarišica Marija Berneteč.

Danes, v soboto od 20. uri bo v dvorani Ljudskega doma v ul. Madonnina 19 praznik raz-

Volilna borba je v polnem razmahu

bo za nov občinski svet v Trstu, da preneha komisarski režim. Izid te bitke — kot druge in sploh vse pravičnih zahtev — je odvisen od akcije ljudstva, od masovnega protesta in neposredne udeležbe vseh državljanov. Brez splošne ljudske akcije, za velike reforme ustroja, za okrepitev IRI, ki naj postane gonilna sila italijanskega gospodarstva, prav posebno tržaškega.

Zato nameravamo dati največji doprinos zmagi programa partije za politične volitve, ker smo prepričani, da je to velike važnosti za obnovo Trsta. Obračamo se torej in se bomo obrnili do vseh dobrih Tržčanov, vseh demokratov, delovnih ljudi in do drugih proizvajalnih slojev, do Slovencev in Italijanov zato, da se udeležijo te volilne bitke in jo podprejo.

S kampanjo za novo politiko, za demokratično izbiro, ki jo je postaviti proti ambicioznim načrtom klerikalnega totalitarizma, združujemo tudi našo bor-

bo za nov občinski svet v Trstu, da preneha komisarski režim. Izid te bitke — kot druge in sploh vse pravičnih zahtev — je odvisen od akcije ljudstva, od masovnega protesta in neposredne udeležbe vseh državljanov. Brez splošne ljudske akcije, za velike reforme ustroja, za okrepitev IRI, ki naj postane gonilna sila italijanskega gospodarstva, prav posebno tržaškega.

Zato nameravamo dati največji doprinos zmagi programa partije za politične volitve, ker smo prepričani, da je to velike važnosti za obnovo Trsta. Obračamo se torej in se bomo obrnili do vseh dobrih Tržčanov, vseh demokratov, delovnih ljudi in do drugih proizvajalnih slojev, do Slovencev in Italijanov zato, da se udeležijo te volilne bitke in jo podprejo.

S kampanjo za novo politiko, za demokratično izbiro, ki jo je postaviti proti ambicioznim načrtom klerikalnega totalitarizma, združujemo tudi našo bor-

bo za nov občinski svet v Trstu, da preneha komisarski režim. Izid te bitke — kot druge in sploh vse pravičnih zahtev — je odvisen od akcije ljudstva, od masovnega protesta in neposredne udeležbe vseh državljanov. Brez splošne ljudske akcije, za velike reforme ustroja, za okrepitev IRI, ki naj postane gonilna sila italijanskega gospodarstva, prav posebno tržaškega.

Zato nameravamo dati največji doprinos zmagi programa partije za politične volitve, ker smo prepričani, da je to velike važnosti za obnovo Trsta. Obračamo se torej in se bomo obrnili do vseh dobrih Tržčanov, vseh demokratov, delovnih ljudi in do drugih proizvajalnih slojev, do Slovencev in Italijanov zato, da se udeležijo te volilne bitke in jo podprejo.

S kampanjo za novo politiko, za demokratično izbiro, ki jo je postaviti proti ambicioznim načrtom klerikalnega totalitarizma, združujemo tudi našo bor-

bo za nov občinski svet v Trstu, da preneha komisarski režim. Izid te bitke — kot druge in sploh vse pravičnih zahtev — je odvisen od akcije ljudstva, od masovnega protesta in neposredne udeležbe vseh državljanov. Brez splošne ljudske akcije, za velike reforme ustroja, za okrepitev IRI, ki naj postane gonilna sila italijanskega gospodarstva, prav posebno tržaškega.

Zato nameravamo dati največji doprinos zmagi programa partije za politične volitve, ker smo prepričani, da je to velike važnosti za obnovo Trsta. Obračamo se torej in se bomo obrnili do vseh dobrih Tržčanov, vseh demokratov, delovnih ljudi in do drugih proizvajalnih slojev, do Slovencev in Italijanov zato, da se udeležijo te volilne bitke in jo podprejo.

S kampanjo za novo politiko, za demokratično izbiro, ki jo je postaviti proti ambicioznim načrtom klerikalnega totalitarizma, združujemo tudi našo bor-

Kako brani Komunistična partija pravice Slovencev

Lucijan Padovan:

Ker smo partija delavskega razreda, je naša dolžnost, da branimo pravice delovnih množic in vsega naroda. To je naša obveza, ki jo partija izpolnjuje v vsakodnevnih borbi proti kakršni koli diskriminaciji. Ker živita v Trstu dve narodnosti skupini, se KPI bori tako za koristi Slovencev kot Italijanov. Nedvomno smo uspehovi, ki jih doseže partija delavci tudi mi Slovenci. Partija se je poleg tega vedno zavezala za konkretne probleme vseh Slovencev, ki živijo v Italiji. Komunistični poslanci (Banfi, Lozza, Beltrame) so še pred leti nastopili v parlamentu za pravno priznanje šol s slovenskim učnim jezikom. Ohranitev materinega jezika je namreč gotovo jamstvo za našo bodočnost. Našo partijo vodijo načela bratstva in prijateljstva med vsemi narodi, načela proletarskega internacionalizma, ker smo markistična partija.

Alojz Markovic-Zvonko:

Živimo v Italiji, to je republiki, ki ima svojo demokratično ustavo, v kateri se priznavajo enake pravice vsem državljanom, ne glede na njihovo narodnost. Tržški Slovenec se na žalost te pravice ne priznava. Ni nam n. pr. še dano, da bi lahko govorili v javnih uradih v materinem jeziku. Komunistična partija je najmočnejša levičarska stranka v Italiji. V njenih vrstah so se borili in se borijo najdoslednejši borci, kot je bil Srebrnič, ki se ni ustrašil fašističnega terorja, marveč je v italijanskem parlamentu — kot slovenski poslanec KPI — odločno nastopil v obrambo narodnih in socialnih pravic Slovencev na Gorškem in Tržaškem. Tudi v novih pogojih široke socialistične fronte, je Komunistična partija najdoslednejša v obrambi narodnih pravic. Okrepiti to partijo pomeni za nas Slovence na Tržaškem in Gorškem, imeti več možnosti za priznanje vseh naših narodnih in socialnih pravic.

Jelka Gerbec:

Komunistična partija je največji branitelj vseh koristi slovenskega ljudstva in dosledni pobornik njegovih socialnih in narodnih težanj.

Svoje prizadevanje v tem oziru je KP vedno dokazala z odločno borbo, ki je terjala celo pretakanje krvi in človeške žrtve, ne le za bodočnost miru, svobode in dela vsega prebivalstva, za doseglo novih družbenih odnosov v socialistični družbi, temveč tudi za pravice slovenskega jezika, šolstva in kulture. Prva je postavila in se borila za doseglo zakonske ureditve slovenskega šolstva, za njegov obstoj in bodočnost, za njegov razvoj in enakopravnost. Odločno vodi borbo za uradno in dejansko priznanje slovenskega jezika, za okrepitev in razvoj slovenske kulture v znamenju enotnosti slovenskih kulturnih naprednih sil ter dokazuje, da so omenjene težnje dosegljive edino na podlagi združitve med slovenskim in italijanskim ljudstvom in na osnovi spoštovanja načel proletarskega internacionalizma.

Zato se Slovenci čutimo ponosni, da smo njeni člani. In vsi, ki se tega niso storili, naj se vpišejo v KP, ker bodo le s tem pripomogli h okreplitvi komunistične družine in obenem stvarno in neposredno prispevali v borbi za socialne in narodne pravice našega ljudstva.

Tov. Giancarlo Pajetta bo 26. t.m. v Trstu

Vse tovariše, simpatizerje naše partije že danes obveščamo, da bo v nedeljo 26. t. m. prišel v Trst tovariš Giancarlo Pajetta. Komunistični poslanci in član vodilnih organov naše partije bo imel

ta dan v Trstu osrednjo proslavo 37. obletnice ustanovitve Komunistične partije Italije. Osrednja proslava bo v kinodvorani «Arcobaleno» v Trstu, ul. S. Francesco.

Odgovor dr. Palamari

Vladni komisar je sklical tiskovo konferenco, na kateri je govoril o «stalnem izboljšanju» gospodarskega stanja Trsta.

RESNICA PA JE

- da je odstotek brezposelnih v Trstu večji od povprečnega odstotka v vsedravnem merilu;
— da je trgovinski promet porastel za 6%, medtem ko je v drugih italijanskih lukah porastel povprečno za 12 odstotkov (v Genovi za 18 odstotkov). Na Reki je porastel za 13 odstotkov;
— da je industrijska proizvodnja v Trstu padla v enem letu za 7,8 odst., dočim se je v vsedravnem merilu zvišala za povprečno 8,5 odst.;
— da v Trstu naraščajo menični protesti in posojila v zastavljalnici.

V CRDA in Tržaškem arzenalu so izgubili delavci zaradi agitacije, ki traja nad osem mesecev, nad dva in pol milijona delovnih ur za skupno 600 milijonov lit.

Položaj se je v Trstu še poslabšal zaradi povišanja tarifar ACEGAT cene tobaka trošarinskega davka (na osnovi zakona 703)

TRST ZAOSTAJA V PRIMERU Z DRUGIMI MESTI IN NJEHOVA GOSPODARSKA KRIZA JE POSTALA ŽE KRONIČNA, KER VLADA NIMA ORGANIČNEGA NAČRTA ZA OBNOVO TRSTA VLADNI KOMISAR NI NA TISKOVNI KONFENCI SPOH OMENIL NAČRTA, KI GA JE VLADA OBLJUBILA ZA TRST SE PRED TREMI LETI

OSNUTEK VOLILNEGA PROGRAMA

za bodoče politične volitve, ki ga Komunistična partija Italije postavlja v diskusijo vsem delovnim ljudem

Volitve 1958 se bodo vršile v kočljivem trenutku za usodo miru in bodočnost naše dežele. Atomsko in jedrsko orožje je doseglo strahovito moč. Število atomskega orožja in obsejnost njegove učinkovitosti sta že tako narasla, da grozita z uničenjem človeškega življenja na prostiranih področjih zemeljske oble in postavljata v nevarnost modernizacijo, ki jo je človek zgradil v teku tisoč let. Nevarnost, ki jo danes trega človeštvo, ni nikakor mogoče primerjati s tem, kar je tregalo v prejšnjih svetovnih vojnah in tudi v najbolj vročih časih hladne vojne zadnjega desetletja. Izbruh splošnega spopada bi zavzel danes že od vsake začeta katastrofalnih obseg, ki bi ga verjetno sploh ne bilo mogoče več ustaviti.

Bitko za mir je treba torej bojevati in zmagati danes, jutri bi bilo lahko prepozno. Postavljeni so bili novi predlogi, da pride do mednarodne pomiritve. Diskusija se vodi v svetu, med narodi, med diplomacijami. Italija mora biti za pogajanja, za sporazum, za razorožitev. Italija mora in mora zavrniti možnost, da bi postala arzenal ameriškega atomskega orožja. To je prvo vprašanje, ki stoji pred volivci.

Ponovna oborožitev, hladna vojna, tekma v atomski vojni so že danes utirajo razkosanje za narod, ki ima dva milijona stalnih brezposelnih, dvanajst milijonov revežev in dva milijona izseljencev v desetih letih. Slednji lahko postanejo v bodoče usodno breme. Če ne ostane odrezana iz velikanskega procesa obnove, ki se odvija v tako velikem delu sveta, je Italiji nujno potrebno, da osredotoči vse svoje vire v program političnih in socialnih reform, ki naj jo rešijo množične brezposelnosti, revščine in zaostalosti. Komunistična isčajo oporo volivcev za dr-

◆ Proti klerikalnemu totalitarizmu in nevarnosti atomske vojne, za demokratično izbiro miru, dela in napredka

žavno akcijo, ki naj strogo zadene monopol zemlje in bogatstva, ki naj da zaleta zatiranim proizvajalnim silam in pokliče delovne ljudi v vodstvo nacionalnega življenja, kot je zapisano v ustavi.

7. junij je bil za njihove totalitarne načrte dejansko zastoj, ni pa bil še dovolj za preokret. Treba je napredovati in zadati klerikalnemu monopolu odločilen udarec s tem, da se pomaga napredovanju levice in njene poglavitne sile, Komunistične partije in sicer na tak način, da ne bo več mogoče odlagati spremenitve politične smeri dežele.

To je osnovna politična izbira, ki jo komunisti postavljajo

to, da bi odpravile vsako mejo in kontrolo nad svojo oblastjo. Odkrito podpirajo zahtevo Vatikana in cerkvene hierarhije, ki bi hotele voditi vse življenje dežele. Imajo že itak preveč, to da imeti hočejo v rokah vse.

7. junij je bil za njihove totalitarne načrte dejansko zastoj, ni pa bil še dovolj za preokret. Treba je napredovati in zadati klerikalnemu monopolu odločilen udarec s tem, da se pomaga napredovanju levice in njene poglavitne sile, Komunistične partije in sicer na tak način, da ne bo več mogoče odlagati spremenitve politične smeri dežele.

To je osnovna politična izbira, ki jo komunisti postavljajo

volivcem. Komunisti predlagajo v proučitve volivcem svoj osnutek programa za bodočo zakonodajno dobo. Komunisti nameravajo organizirati okrog teh predlogov — v mesecih, ki nas ločijo od volitev — najširšo in odprto debato in vabijo vse državljane naj o osnutku razpravljajo, iznesejo svoje predloge, kritike, zahteve. Komunisti bodo zvezi v pretes te predloge, naj prihajajo od kogar koli, zato da bo dokončan program, ki ga bo KPI predložila volivcem na predvečer volitev, sad širokega posvetovanja z ljudstvom in da bo neposredno in natančno izrazil težnje, potrebe in borbeno voljo delovnih ljudi.

dalnosti med obema deželama. Zahtevajo naj se prizna Ljudska republika Kitajska; zahtevajo naj se prizna Nemška demokratska republika in se izjavi za združitve Nemčije, ki naj se izvede preko sporazuma med obema državama, na kateri je danes razdeljena.

5. Akcija borbe v okviru organov CECA, skupnega evropskega tržišča in Evratoma proti prevladovanju mednarodnih velemonopolov, za zaščito skupnih koristi delovnih ljudi šestih dežel, ki pripadajo tem organom, za doseg revizije klavzul, ki so neugodne za italijansko gospodarstvo in njegovo obnovo, za preprečitev, da bi se ti organi izrabljali za poglobljanje prepada, ki razdvaja Evropo.

Italijanska delegacija mora na sestankih teh organov zastopati vse dele italijanskih volivcev.

demokracije v tovarni mora biti vsakodnevna naloga državnih organov in mora biti zajamčena z uveljavitvijo novih zakonskih ukrepov. Komunisti predlagajo:

a) Politiko dela, ki naj zagotovi spoštovanje zakona in svobodo v tovarnah, ki naj okrepi organizacijo sil delovnih ljudi in favorizira uveljavitev oblik delavske kontrole, tudi preko novih načinov intervencije delavskega razreda ne samo glede medznih vprašanj, marveč tudi glede proizvodnih smeri. V ta namen zahtevajo komunisti, naj se zakonsko potrdijo: obvezna in določena ve-

d) Znižanje delovnega urnika ob isti plači, ki predstavlja danes ukrep civilnega predpisa, vzpodbude za gospodarstvo, materialnega in kulturnega dviga delovnih razredov.

4. Organizirati neposredno akcijo države za industrializacijo Juga in jo obenem za agrarno reformo postaviti za podlago njegove preoditve in prenovitve njegovih civilnih naprav. Komunisti predlagajo:

a) Štiriletni načrt za industrijski razvoj Juga in otokov; jamstvo, da bodo podje-

ke in na kriterij postopnosti tako da plača več kdor več in da se v ta namen ustanovi postopni osebni davek na dohodek, ki naj nadomesti večji davek sedanjih neposrednih davkov (dopolnilni, dohodninski, davki na zemljišča in poslopja, davki na stroka in zapuščinska taksna), postopni davek na premoženje. S tem bo mogoče zadeti veliki bogatstva, ki se danes povečajo z lahkoto utajijo.

c) Da se ustanovijo nekatere davčni monopoli (sladkor, prevoz sladkorja in kolonialnega blaga), ki naj omogočijo odpravo zasebne spekulacije na tujem področju istočasno pa tudi usposobljenosti znanja cen in določene državnega dohodka.

d) Da se izvedejo ukrepi, ki korist krajevnih financ, naj v prvi vrsti določijo postopno udeležbo občinskih dežel pri državnih dohodkih, v čiji možnost, da se zadenejo tudi tujci dohodki in oprostijo masi tujci konec režima superkotribucij.

e) Da se vodi politika dodelitve njih uložev in kreditov korist združnostim, neposrednim obdelovalcem zemlje, obrtnikom, malih in srednjih podjetij; predvsem na jugu. Ta politika, da se favorizira dotacija denarja v tiste sektorje in področja narodnega gospodarstva, ki ga najbolj potrebujejo in ki najbolj duši prevladovanje monopolov in ki morejo obetati prispevati k razvoju narodnega gospodarstva.

f) Da se parlamentu dodelijo določilne funkcije, ali jih ima sedaj medministrski odbor za cene, zlasti glede izključitve pravic parlamenta pri določanju cen električne energije, vseh energetskih surovin, opeke, jekla, železnih tvari. Obe funkciji da se izvede demokratična organizacija odbora za cene (CIP) in razširijo njegove funkcije preiskave in kontrole, namenjujoč določanje politike znanja cen v odnosu s poviranjem sterilnosti.

1. - Za mir, neodvisnost in varnost Italije

SESTANEK starih velesil, ki je bil v Zenevi v poletju 1955, je prvič v desetih letih privedel do zmanjšanja mednarodne napetosti. Od takrat so imperialistične vlade Zahoda zavestno delale za uničenje rezultatov te konference. Sistematično so zavračale sovjetske predloge za suspendiranje jedrskih poskusov in prepoved atomskega orožja. Sabotirale so sporazum o razorožitvi.

Klerikalne vlade naše dežele, ki jim je bila ženevska konferenca kot dim v oči, so se pridružile tej politiki. Podpisale so sporazum o evropski zahodni sveci in skupnem evropskem tržišču in s tem poslabšale podobenost Italije imperialističnim skupinam in tujim velemonopolom. Sprejele so «Eisenhowerjevo doktrino», ki škoduje pravic arabskih narodov do neodvisnosti in samoodločbe. Podpirale so celo za vojno, da bi s tem pomagale kontrarevoluciji in provokacijam imperializma na Madžarskem. Na konferenci NATO, ki je bila decembra lani, so se pokazali kot najbolj slepi pristavi tezh skrajnežev in so napravili iz italijanske politike nič drugega kot odmev naj slabih in najbolj ponesrečenih ameriških stališč.

Iskalo so se, da so bili ti računski varljivci. Socialistični svet je onespodobni napad in provokacije imperialistov, utrdil je svojo enotnost, njegov vpliv in ugled je narasel med vsemi narodi in naraslo so sile, ki se borijo za mir in emancipacijo od imperializma. 1957 je bilo leto »sputnikov«, ki je odprlo človeštvo dobo poletov v vesolje in je — ob 40. obletnici Oktobrske revolucije — podprtalo pred svetom zmago in premoč socialističnega sistema. Socializem gre naprej, protislavja kapitalizma se poslabšuje. Osvobodilo se gibanje azijsko-afriških dežel je močnejše kot je bilo večraj in je s podporo Sovjetske zveze naglo napadelo iz Egipta in Sirije. Raztegnilo se je v svetu področje sil, ki so za mirno sožitje in predstavljajo danes mogočen branik proti nevarnosti vojne. Klerikalne vlade so se iskzdale popolnoma nesposobne presoditi to stvarnost, ki se premika, in celo glasove, v atlantskem tabornu, ki danes zahtevajo pogajanja s Sovjetsko zvezo. Za izhod iz nevarne slepe ulice, v katero so te vlade privedle italijansko zunanjo politiko, predlagajo komunisti naslednje točke:

tomskih porisih, za ukinitve jedrskih poskusov in prepoved atomskega orožja, za vzpostavitev pogajanj s Sovjetsko zvezo za pomiritve in razorožitve.

Obstojajo predlogi Sovjetske zveze, ki nudijo trdno podlago za pogajanja in sporazum. Obstojajo načrti Poljske za področje atomske nevarnosti, veljavnost katerega so priznali tudi vodilni krogi kapitalističnega Zahoda. Obstojajo navesti, ki so jih dali v Kairu zastopniki podružnic milijardne ljudi. Vplivni glasovi za pogajanja so se dvignili v Angliji, Nemčiji, Franciji, Kanadi, v skandinavskih državah in celo v Združenih državah

Nepojmljivo je, da je italijanska vlada sovražno razpoložena in da ne pristopiti k pogajanjem. Tudi tisti, ki se strinjajo, da ostane Italija v atlantskem paktu, se lahko in se morajo strinjati s tem, da si Italija prizadeva v korist pogajanj, pomiritve in razorožitve.

3. Politika podpore stvari neodvisnosti in svobode arabskih narodov, ki naj ima kot trdno točko izrecno obsodbo vsake oblike kolonializma in torej tudi Eisenhowerjeve doktrine.

Italija ne more biti nevtralna med imperializmom in arabski

mi narodi. Italija je globoko zainteresirana za osvoboditev, popolno neodvisnost in napredok arabskega sveta, od katerega pride lahko samo pospešitev plodnega prometa našega gospodarstva. Predvsem na jugu Vsak poraz imperializma na Sredozemlju je zmaga za Italijo. Komunisti so naklonjeni, da se Alžiru prizna pravica popolne neodvisnosti in samoodločbe. Komunisti so za sporazum velesil za Srednji vzhod, ki naj ima kot podlago nevmešavanje.

4. Opustitev sleherne diskriminacije in sovražne politike do ZSSR in drugih socialističnih dežel.

Nesrečna diskriminacija, ki se izvaja proti tretjim človeštvu, ki je danes najnaprednejši in najbolj razvit del, je služila samo napadnim namenom imperialističnih skupin, služila je samo zato, da smo ostali izven stikov in srečanj, ki so življenjske važnosti za naše gospodarstvo, kmetijstvo, za našo kulturo. V interesu naroda zahtevajo komunisti, naj se navežejo novi odnosi prijateljstva in sodelovanja z ZSSR in socialističnim svetom. Predlagajo naj se vplivna italijanska delegacija pogaja z Moskvo za rešitev s neršenih sporov in sklenitev pakta prijateljstva in nenapa-

logu, ki so ga že postavili komunisti v parlamentu, da se omogoči razvoj sektorja atomske in jedrske energije in prepreči, da bi se zasebni monopoli polastili tega ključa slehernega bodočega napredka.

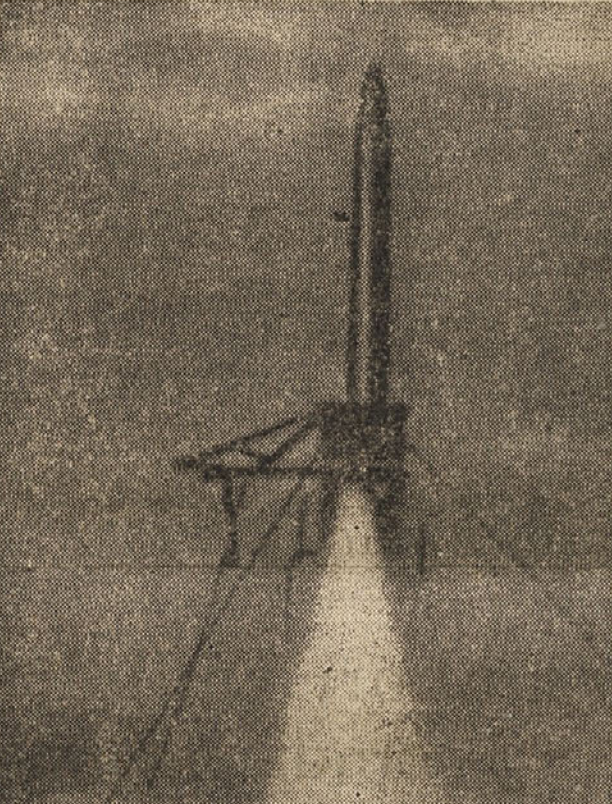
f) Določitev omejitve zasebnih lastnine mestnega zemljišča in ustanovitve občinskih domen, da se zadene vedno širše spekulariranje z zemljišči za gradnje in zajedavska teža zemljiških dohodkov in razvije politika stanovanjskih gradenj, ki naj bo v korist ljudstva.

Za doprinos k izdelavi protimonopolistične politike smatrajo komunisti kot koristno ustanovitev stalne komisije, sestavljene iz predstavnikov parlamenta, delavskih sindikalnih organizacij in gospodarskih kategorij in katera naj ima široka pooblastila za preiskavo in kontrolo v zasebnih podjetjih monopolističnega značaja.

2. Okrepitev v demokratični sektor državnih podjetij, javnih podjetij in ustanov kot orodja upravljanja gospodarstva v interesu skupnosti.

Komunisti so trdili in trdijo, da se nekatere oblike državnega kapitalizma — v določenih trenutkih — lahko izkoristijo kot orodje demokratičnega napredovanja in obnavljanja, kjer kot krnilo za usmerjanje izbire investicij za osredotočanje na potreba narodnega gospodarstva. To je treba doseči ne samo s pomočjo neogibno potrebnih akcije države, marveč tudi z zaščito in razvojem samostojne sposobnosti borbe in pogodbenosti delovnih ljudi. Danes se v tovarnah žalijo najosnovnejše demokratične pravice, zanikuje se svoboda vesti, gospodarji neprestano kršijo zakonodajna dela, zakonita akcija sindikatov in notranjih komisij je podvržena najbolj sovražnemu preganjanju. Potrebno je, da republika ustava, ki je ostala izven tovarn, vstopi s polno pravico na delovišča. Obramba

Ameriška "darila" italijanskemu ljudstvu

Državniki ZDA razpolagajo z vrsto izstrelkov na daljši in krajši dolet, ki bi jih hoteli blagohotno podariti Zahodnim državam. Na stroške teh držav bi zgradili številna izstrelišča, ki bi jih v primeru spopada uporabili za napadeno socialističnega sveta z atomskimi raketa. Italijanska demokratska vlada je bila med prvimi, ki je pripravno in brez premisleka sprejela predlog, da na svojem ozemlju zgradi raketa oporišča, brez ozira na vse možne težke posledice. S tem bi postavila v veliko nevarnost vse italijansko prebivalstvo in zlasti tisto, ki živi v bližini izstrelišč. Tudi Trst bi v tem primeru prilež v isto nevarnost, ker se nahaja v bližini krajev, kjer mislijo postaviti raketa oporišča. Zaradi tega imajo tudi Tržačani dolžnost, da pri bodočih političnih volitvah odločno svoj glas ljudem, ki vodijo takšno nevarno politiko in ga dajo Komunistični partiji, ki se odločno zavzema za mirno sožitje in sodelovanje med vsemi narodi.

ljavnost kolektivnih delovnih pogodb: pravica delovnih ljudi, da se pogajajo za vse odnose dela (mzde, akordno delo, ritmi in itd.); juridično priznanje notranjih komisij, z razširitvijo njihove oblasti in obveznosti njihove izvolitve v vsakem podjetju, z jamstvom njihovega učinkovitega delovanja in njihove zaščite; ureditev pravilnikov in omejitve začasnih odnosov (delo na domu, dela v zakupu, pogodbe z določenim rokom).

b) Zakon za upravičeni razlogi pri odpuštil z dela, po katerem je lahko odpust dajaven le iz vzrokov upravičenega razloga, določenih po tem zakonu ter nova disciplina za poslevanje, ki naj urejanje zaposlitve zaupa organizacijam delavcev. To je neogibno potrebno v deželi, kjer je dva milijona trajno brezposelnih in kjer je izsiljevanje zaradi lakote eno glavnih orodij diskriminacije v rokah gospodarja, prevladujoče stranke in klerikalnih organizacij.

c) Dvig ravni prejemkov tu di s pomočjo določitve vsedravnih minimalne meze za vse, revizija plač in juridična položaja uradnikov, odobritev juridične položaja za kategorije javnih uslužbencev, ki ga se nimajo.

b) Razvoj Juga pri iskanju in izkoriščanju rudniških virov (petrolej, premog, žeplo, neželene kovine) na pobudo podjetij pod državno kontrolo.

c) Mezdno izenačenje med Jugom in Severom.

d) Petletni načrt za izgradnjo 50.000 šolskih učilnic in milijon prostorov v okviru politike izboljšanja civilnih naprav na vsem jugu.

5. Razvijati politiko kreditov, cen in davkov, ki naj prizadene velike dobičke in bo v korist pasivnih področij, tistih, ki žive od svojega dela, produktivnega srednjega sloja in zadrži.

Komunisti zahtevajo:

a) Da se radikalno spremeni sedanji krivični davčni sistem, z odpravo velikega dela posrednih davkov, ki bremenijo potrošnike, in pred vsemi trošarina na vino in davek na poslovni promet (IGE).

b) Da se nov davčni sistem naslanja predvsem na nekatere osnovne neposredne dav.

1. Atomsko nevtralnost Italije.

Ce se bo Italija prilagodila služiti za oporišče izstrelkov in skladišče ameriškega atomskega orožja, bo od tega trenutka naša dežela usodno postala prva tarča morebitne atomske vojne: postavila bo svojo kancidaturo za uničenje. Italija mora izjaviti, da ne bo sprejela teh oporišč in uresničiti mora potrebne sporazume, da ne bo postala žrtev atomskih represalij. Ameriški izstrelki so nevarnost za fizični obstoj našega ljudstva. Komunisti zahtevajo, naj se, predno se napravi kakršen koli sklep o vprašanju izstrelkov, vpraša preko referendumu za mnenje ljudstvo.

2. Podpora Italije za ustanovitve v srednjem Evropo področja brez a-

pred dešetimi leti — z izgonom delavskih strank iz vlade, z 18. aprilom — so stopili na pot kapitalistično vzpostavitev, s povrnitvijo gospodarske nadoblasti velikim monopolom in privilegiranim skupinam, ki so privedle Italijo do fazizma, vojne in poraza. Po desetih letih tejižo posledice te reakcionarne operacije, ki so jo izvršile klerikalne vlade s pomočjo tujega imperializma, kot moreč objem nad vsem nacionalnim življenjem. Množična brezposelnost je ostala nedotaknjena. Socialne razdalje, ki so bile v naši deželi že prej zelo rene, so se povečale namesto da bi se zmanjšale. Neuravnoteženost med Severom in Jugom se je poslabšala. Oblast velikih monopolov je ponovno uveljavila despotizem v tovarne, razširila se je na deželi in nalaga potrošnikom nova, težka bremena. Na nenormalni razvoj, ki bolcha na ostrih neenakosti, se je negativno odražal na vseh delih družbenega telesa. Italijanski kmetijstvo je vstopilo v dobo kriza in globokih nasprotij. Celi sektorji našega gospodarstva — kot gorati predeli — reno propadajo. Množice delavcev, tudi visoko kvalificiranih, so izključene iz tovarn in prisiljene iskati rešitev v začasnem in postranskem delu. Široke plasti mestnega in podeželskega srednjega sloja, področja italijanske provincine so na pragu propada in — v negotovosti za svojo bodočnost — izražajo svoj dramatični protest, kot je prišlo do izraza pri uporu v Sulmono in pri dogodkih v Pugli. Zato lasti smo pri znanstvenem raziskovanju in pri ustvarjanju moderne italijanske kulture; na področju jedrske energije, ki je odločilno za bodočnost smo na nicli. Pod barvo napredne države je Italija dežela, ki je ostala, ki zaostaja, kjer so malostevilni «otoki» industrijskega napredka v nasprotju z obširnimi področji, ki životarijo v stagnaciji, v veliki bedi, v pravi degradaciji.

Vse to je potrditev tega, kar so komunisti vedno trdili: da namreč niti povečanje industrijske proizvodnje in narodnega dohodka — ki je bilo v značilnem obsegu zabeleženo v teh letih — samo po sebi ne pomeni socialnega in civilnega na-

1. Likvidirati zemljiški monopol, zadeti monopol industrije in mestnih zemljišč.

Komunisti menijo, da so se splošna agrarna reforma in določena poddržavljenja danasnja neodločljiva naloga in mera osvoboditve vsega gospodarstva pred preziskami kamen politike napredka. Pozivamo milijone delovnih ljudi in potrošnikov, ki jih v njihovem delovanju izkoriščejo in dušijo staro breme zemljiških dajatev in breme novih industrijskih monopolov, naj podprejo to zahtevo. Komunisti predlagajo:

a) Razširitev agrarne reforme na vse državno ozemlje z omejitvijo zasebne lastnine na ne več kot 100 hektarov, z razdelitvijo razlašene zemlje med dninarje in male kmete z malo zemlje ter z vrsto razdelitvenih in postopnih ukrepov, da se zemlja da tistemu, ki jo obdeluje. Komunisti si osvajajo osmtek zakona, ki sta ga v ta namen sestavili Confederterra in Vsedržavna kmečka zveza.

b) Zakon preosnove kmetijskih pogodb, ki naj potrdi trajen upravičeni razlog, razširjen tudi na stalne mezne dninarjev in soudeležence, ki naj za 60 odst. poviša delež spolovina. rjev in v odgovarjajoči meri delež kolonov in soudeležencev; ki naj občutno zniža najemnine zemljiških najemnikov in zanjami udeležbo obdelovalca pri vodstvu posestva v pogodbah spolovinarjev, kolonov in soudeležencev.

c) Poseben statut za obrambne in razvoj kmečkega posestva in lastnine, izpolnjen s skladom narodne solidarnosti za nadomeščanje škode in izgub zaradi naravnih nesreč ali izrednih vremenskih neprilic, kot zakonskem osnutku, ki so ga že predložili parlamentarci Vsedržavne kmečke zveze.

d) Politika usmerjena v znižanje cen kmetijskih gnolj, v omejjanje pozicij in profitov monopola na tem sektorju in ki naj ima v načrtu poddržavljenje podjetja Montecatini, ki predstavlja danes eno največjih ovir na poti napredka na deželi.

Te ukrepe smatrajo komunisti za temeljne zidove politike spremenjanja in moderniziranja kmetijstva, obrambe zemlje, ozdravitve goratih predelov.

2. Okrepitev v demokratični sektor državnih podjetij, javnih podjetij in ustanov kot orodja upravljanja gospodarstva v interesu skupnosti.

Komunisti so trdili in trdijo, da se nekatere oblike državnega kapitalizma — v določenih trenutkih — lahko izkoristijo kot orodje demokratičnega napredovanja in obnavljanja, kjer kot krnilo za usmerjanje izbire investicij za osredotočanje na potreba narodnega gospodarstva. To je treba doseči ne samo s pomočjo neogibno potrebnih akcije države, marveč tudi z zaščito in razvojem samostojne sposobnosti borbe in pogodbenosti delovnih ljudi. Danes se v tovarnah žalijo najosnovnejše demokratične pravice, zanikuje se svoboda vesti, gospodarji neprestano kršijo zakonodajna dela, zakonita akcija sindikatov in notranjih komisij je podvržena najbolj sovražnemu preganjanju. Potrebno je, da republika ustava, ki je ostala izven tovarn, vstopi s polno pravico na delovišča. Obramba

3. Dvigniti življenjsko raven delovnih ljudi z okrepitevijo njihove pogodbene moči in vzpostavitvijo demokracije na delovišča.

Brez razširitve notranjega tržišča ni perspektive zdravega in solidarnega razvoja. Izboljšanje življenjskih pogojev delovnih ljudi je torej delo pravico in potreba narodnega gospodarstva. To je treba doseči ne samo s pomočjo neogibno potrebnih akcije države, marveč tudi z zaščito in razvojem samostojne sposobnosti borbe in pogodbenosti delovnih ljudi. Danes se v tovarnah žalijo najosnovnejše demokratične pravice, zanikuje se svoboda vesti, gospodarji neprestano kršijo zakonodajna dela, zakonita akcija sindikatov in notranjih komisij je podvržena najbolj sovražnemu preganjanju. Potrebno je, da republika ustava, ki je ostala izven tovarn, vstopi s polno pravico na delovišča. Obramba

4. Organizirati neposredno akcijo države za industrializacijo Juga in jo obenem za agrarno reformo postaviti za podlago njegove preoditve in prenovitve njegovih civilnih naprav.

Komunisti predlagajo:

a) Štiriletni načrt za industrijski razvoj Juga in otokov; jamstvo, da bodo podje-

5. Razvijati politiko kreditov, cen in davkov, ki naj prizadene velike dobičke in bo v korist pasivnih področij, tistih, ki žive od svojega dela, produktivnega srednjega sloja in zadrži.

Komunisti zahtevajo:

a) Da se radikalno spremeni sedanji krivični davčni sistem, z odpravo velikega dela posrednih davkov, ki bremenijo potrošnike, in pred vsemi trošarina na vino in davek na poslovni promet (IGE).

b) Da se nov davčni sistem naslanja predvsem na nekatere osnovne neposredne dav.

6. Uvesti v Italijo sisteme socialne varnosti, ki naj se razširi na vse državljanje in dvigne na raven civilizirane dežele.

V moderni državi socialna varnost ni dobrodelnost, marveč je sredstvo, katerega se poslužuje država za boljše razdelitve bogastva in za obrambo narodnega premoženja, ki ga predstavlja droj zdravje, integriteta in vloga državljanov, zlasti najbolj siromašnih in bednih. V Italiji so klerikalci ponižali socialno pomoč v orodje pritiska na svetvest in nadaljnji neenakosti. To so iz nje istočasno napravili kraljevstvo državnega skopustva, nereda, korupcije in diskriminacije. Ne zadostuje torej le mala malenkostno izboljšanje ravnih pokojnih ali odkodniti ali pa nakazni, marveč mora biti boljšanje pokojnin, podpor naprav izhajati tudi iz organizacije splošnega sistema, ki sedaj ni. Zaradi tega komunisti predlagajo:

a) Ustanovitev ene edine vs državne zdravstvene službe, ki naj zagotovi pomoč kateri koli boleznii za vse delovne ljudi in državljane, ki jih potrebuje, in v vseh oblikah (zdravniška pomoč, ambulantna splošna, specialistična, lekarska, bolniška, preventivna). Vsedržavna zdravstvena služba bo morala ne samo združiti vse današnje birokratične ustanove in organizacije, marveč mora predstavljati tudi radikalno preosnovo sedanjega sistema stvenega stroja z absorbcijem raznih bolniških zavrnih zavodov in ogromne števila ustanov, ki delijo potoro, ter predajo njihovih funkcij deželam, pokrajnam in očinam, kot določa ustava. Djalci, ki imajo svoje tovarniške vzajemne blagajne bodo hranili prednostne pogoje, hodo mogli prejemati dopolnilvene usluge.

b) Priznanje pokojnine kator gorijam, ki je še nimajo (gospodnje, obrtniki, ribiči, kramarji); ustanovitev pokojnine za pisatelje in umetnike (nadaljevanje na 3. strani)

Nadaljevanje osnutka volilnega programa ki ga predlaga Komunistična partija Italije

(Nadaljevanje z 2. strani)

Priznanje mesečne plače vsem uveljavljenim delavcem.

Izoliranje pokojnih zavodov za socialno skrbstvo iz ostalih zavodov.

li mesečno), revalutacija vojnih pokojnin, prilagoditev državnih pokojnin; odprava krivičnega nesorazmerja pri skrbstveni službi za kmetovalce.

Priznanje mesečne podpore starejšim delavcem brez

pokojnine, kot je že določila socialna država in izboljšanje pogojev potrebnim.

Povisjanje podpore brezposelnim na vsaj 50 odst. zadnje prejete plače delavca in razširitev trajanja te podpore

od 180 dni na eno leto. Reorganizacija in izboljšanje pomoči detinstvu in šolskega skrbstva, z združitvijo in izločitvijo raznih obstojih zavodov in služb pokrajinskim upravam; z razširitvijo mreže stalnih kolonij, zavodov za pre-

ventivno zdravljenje, materinskih in otroških posvetovalnic, otroških ambulatorijev, otroških jasli; z dokončno dodelitvijo vse imovine bivše GIL (nepremičnine, naprave) državnim, pokrajinskim in občinskim upravam.

postaviti jita pod kontrollo ministrstva za javno vzgojo.

Reorganizacija univerz in zavodov za višjo šolsko izobrazbo.

Ureditve učnih načrtov, diplom in izpizov za strokovno usposobitev in prilagoditvijo njihovih struktur (organiki, oprema, itd.) potrebam, tako da se bo zvišalo število državljanov z višjo šolsko izobrazbo.

Ojačanje znanstvenega raziskovanja, ohranitev glavnega centra na

univerzah in z energičnim ter odločnim podpiranjem usmerjanja množice študentov h tehničnim in znanstvenim specializacijam.

Ukinitev neustavnih odredb cenzure, ki še obstajajo za predstave. Reforma v demokratičnem smislu in okrepitev vseh kulturnih struktur države, od knjižnic do kulturnih in razvedrilnih krožkov, glavnih organov na področju kinematografije, lirčnega in dramskega gledališča, upodabljajoče umetnosti; dejanska kontrola parla-

menta nad RAI-TV, ki ne sme biti več orodje v službi Krščanske demokracije.

KOMUNISTI, ki se borijo za Italijo, katera naj bo sposobna zagotoviti stalno delo vsem pokolenjem, bodo podprli vse ukrepe v pomoč študiranju sposobnih in zaslužnih mladincev (sistem predhodnih mezd, ustanovitve državnih zavodov), profesionalni kvalifikaciji, aktivni in demokratični udeležbi mladine v šolskem življenju in v krajevnih izvoljenih skupščinah (občinski zbori volivcev, judično priznanje predstavni-

skih univerzitetnih organov). Komunisti so za znižanje vojaškega roka od 18 mesecev na leto dni. Delovali bodo na tem, da postane vojska center demokratične in domoljubne vzgoje novih pokolenj, v kateri naj se ohranijo ideali odporniškega gibanja in duha ustave.

Komunisti zahtevajo naj se razširijo športne in razvedrilne naprave tako, da bodo na razpolago mladini. Te naprave naj se izročijo občinam, pokrajnam in državi, da se tudi na tem področju zlomi nezakoniti monopol klerikalnih in delodajal- skih organizacij.

3. - Da se zavrne klerikalni totalitarizem in zgradi nova država, kot jo hoče ustava

ACRT MODERNIZACIJE

Italije in socialnega napredka je program borbe proti privilegiranim skupinam in posebej, kot kruba široko demokracije, ki se ne boji maršev vzpodbujajočega iniciativa in ustvarjalne vire množice in jih s polno pravico vključuje v življenje države. To jasno kaže republiška ustava, z njo je velika kapitalistična skupina in klerikalni smatrajo za nepostojna, zato so jo izkrivili in pokvečili. Naša država ne živi v režimu ustave zakonitosti. Temeljno načelo ustave enakopravnost državljanov pred zakonom — je vsak dan kršeno ne samo zaradi poslabšanja razredne neenakosti, marč tudi zaradi prakse diskriminacije. Samovoljna in korupcijska torja postali dnevni pojav v javnem življenju.

Najbolj groba plat tega nadzora ustave je danes vedno večji poseg cerkvene hierarhije v klerikalnih organizacij v vodstvu države, v akcijo vlade in podvlade in celo v najbolj občutljive sektorje civilnih in zasebnih pravic. Italija tvega, da bo potisnjena nazaj za sto let do najhujših grobih oblik papške nadoblasti, proti katerim so se dvignile v borbo tudi najbolj znamenite in trzne zavesti katoliškega sveta.

Tega ni mogoče smatrati kot slučajno, ali samo za napako pri pretiravanju neprevidnih posledic. To je namreč posledica borbe proti delavskim strankam in mesta, ki se ga je država v nasi težnji vpliva tujege imperializma in velekapitala.

Klerikalni režim ne jamči danes vsem italijanskim otrokom minimalne osnovne izobrazbe. Se v letih 1956-57 je v Italiji približno 30.000 otrok prejevalo 14. leto starosti, ne da bi bili sploh kdaj v šoli; kakih 38 odstotkov soljarjev, ki so obiskovali prvi razred osnovne šole ni prišlo do petega razreda. Po zelo prevladnih računih manjka vsaj 41 odstotkov potrebnih učilnic in kar 10.000 četrtih in petih razredov osnovne šole. Medtem ko so univerzitetne strukture in za znanstvena raziskovanja med najbolj zaostajali v svetu (Italija uporabi skupno za znanstvena raziskovanja 0,10 odst. nacionalnega dohodka) in so doela nezadostne

z izključitvijo vsakega posega cerkve v politično življenje, delovanje vlade, izvrševanje volilne pravice s strani državljanov, zahtevajo od cerkve spoštovanje konkordata in prav posebnosti članov, ki prepovedujejo organizaciji «Azione Cattolica» in vsem od nje odvisnim organizacijam vsakršno politično dejavnost. Ustava je zakon za vse, tudi za duhovniški stan.

KOMUNISTI smatrajo, da je naloga za zagotovitev enakopravnosti pravic žena, sestavnica demokratičnega sistema in demokratičnega režima, ki ga slednja narekuje. Emancipacija žene od pogojev samega življenja in izkoriščanja, ki ga še danes trpi, ni samo dolžnost, marveč tudi korist italijanske demokracije, ki potrebuje polno in aktivno udeležbo milijonov italijanskih žena. Zato komunisti ne podpirajo samo vse ukrepe za izboljšanje življenjskih pogojev žene — kot pokojnina gospodinjam, zaščita dela na domu, skrbstvo za detinstvo itd. — marveč smatrajo za neogibno potrebno zakonodajo, ki naj doseže:

Ukinitev prepovedi, ki onemogočajo ženam dostop v določene javne kariere.

Priznanje moralne in judične enakopravnosti zakoncev.

Judično zaščito otrok rojenih izven zakona.

Novo ureditev primerov razpusta zakona (dovoli naj se razpust, če je eden izmed zakoncev odsoben na petnajst in več let jete; če je eden izmed zakoncev poskušal umoriti zakonca, ki zahteva razpust; če je eden izmed zakoncev zapustil zakonsko streho za nepretrgano dobo petnajstih let in v vsakem primeru nepretrgane ločitve nad petnajst let; če je eden izmed zakoncev duševno bolan ali v umobolnici nad pet let; če je eden izmed zakoncev,

kot tuji državljan dosegel v inozemstvu razpust zakona, ki je bil sklenjen v Italiji). Omenjeni novi pogoj enakopravnosti za italijansko ženo bi ostal nepopoln, če bi se po zakonu ne zagotovila ženi pravica do dela in enake plače za enako delo, kot se danes izvaja v vseh modernih in civiliziranih državah, kot zahteva mednarodna obveza (konvencija št. 100 Mednarodnega urada za delo), ki jo je podpisala tudi Italija.

Komunisti so za to, da se v celoti zajamčijo civilne in politične pravice slovenske in nemške manjšine, kar je edini način za učinkovito pobijanje separatizma in šovinizma in za uresničenje trajnega pristanka etničnih manjšin Italijanski demokratični republikli.

Komunisti so za to, da se zagotovi svoboda veroizpovedi za vse državljane katere koli verske pripadnosti.

4. - Za laično in moderno šolo za obnovo italijanske kulture

DEMOKRATIČNA OBNOVA italijanske kulture, obstoj laične šole, ki naj stopa s časom, niso zasebna korist intelektualcev in niti ne zadeva, ki bi zanimala samo nova pokolenja. To so pogoji za napredovanje vse družbe, za izgradnjo demokratične Italije.

Klerikalni režim ne jamči danes vsem italijanskim otrokom minimalne osnovne izobrazbe. Se v letih 1956-57 je v Italiji približno 30.000 otrok prejevalo 14. leto starosti, ne da bi bili sploh kdaj v šoli; kakih 38 odstotkov soljarjev, ki so obiskovali prvi razred osnovne šole ni prišlo do petega razreda. Po zelo prevladnih računih manjka vsaj 41 odstotkov potrebnih učilnic in kar 10.000 četrtih in petih razredov osnovne šole. Medtem ko so univerzitetne strukture in za znanstvena raziskovanja med najbolj zaostajali v svetu (Italija uporabi skupno za znanstvena raziskovanja 0,10 odst. nacionalnega dohodka) in so doela nezadostne

vezne in brezplačne šole do 14. leta, razdeljene na tri cikle (otroški vrtec, osnovna, nižja srednja). Tako enotna šola, osnovna in oblikovalna mora razviti pri učencu vse vrline, ki so potrebne za življenje in delo v moderni industrijski in kmetijski družbi ter da se bo čutil državljan laične in demokratične države, zgrajene na delu, kot je država, ki jo predvideva republiška ustava.

Reorganizacija tečajev za strokovno usposobitev, povezano z reformo zakona o vajeinstvu, da se tečajje prilagodi zahtevam moderniziranja nacionalnega gospodarstva in potrebi odstranitve obstoječih nesorazmerij med delavci. Z določitev te demokratične izbire ne more danes zadostovati v naši državi dele ene same stranke. Zaradi tega so komunisti za sporazum, za sodelovanje z vse-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Drago Sedmak: Od Križa do Moskve

(Vtisi udeleženca Moskovskega festivala)

3. avgusta

«Kaj pa si boš obril brado? Kaj misliš postati Tolstoj, a?» Uči ima prav. Odrzdem si iz listnice bon za britje in hajdi v hotelsko brivnico prvega razreda. Tu moram čakati v vrsti sedeč. Zelo zanimivo stvar so mi povedale te vrste. V Moskvi je namreč tole: kjer koli je treba ljudem čakati, na pr. na avtobus, v trgovini, pred kioskom s sladoledom itd., se ljudje lepo postavijo v vrsto, in to sami, brez policija. In tudi kregajo se ne nikdar. Nam se je zdelo čudno, ko smo videli v Gumu vrsto čakajočih ženic, ki se je vila od enega do drugega nadstropja. A tudi mi smo se morali temu kmalu privaditi.

«Postrži ili pobriti?» nekako tako me vljudno vpraša brivce. Se živ dan nisem imel tako gladke brade in moja misel je poletela v tisto vas pri Trstu, se spomnila njenega brivca in se razzalostila...

«Dejanska uresničitve pravice do izobrazbe in kulture za vse državljane.

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

Ustanovitev in praktično uvedbo enotne, ob-

zava danes fotografirati po mestu. Cilj je seveda Rdeči trg, zanimive stavbe, vodnjaki in kipi. Vsega tega je polno v Moskvi. Po trgu, kjer je bil leta 1671. usmrčen kmečki upornik Stepan Razin in kjer so leta 1917. divljali boji za sovjetsko oblast, stopa veselo mladina vsega sveta. Pred katedralo Sv. Bazilija strmi v množico spomenik Kuzne Minina in Dimitrija Pojarskega. Bronasta kipa sta iz leta 1819. in predstavljata ruskega domoljuba Kuzno Minina, trgovca iz Novgoroda, ko vabi kneza Pojarskega, naj osvobodijo Moskvo poljskih napadalcev. Livio ne pozabi slikati.

Promet je zelo živahen. Po širokih ulicah drvijo kolone avtomobilov in kamionov. Ni veliko raznovrstnih prometnih sredstev. Poslopja so zelo različna: stara, nova, lepa in grda. Ljudje živijo povsod, kjer je količnik prostora, tudi v kletih. Tega je kriva velika stanovanjska kriza, ki je značilna za mesta, ki se hitro razvijajo. Gradnja novih stanovanj je nenahna; zidajo podve in ponovi. Z nebotičnika je Moskva videti en sam kompleks žerjavov. Vendar je sovjetska gradnja slaba z ozirom na dejstvo, da daje prednost lepoti prej ko udobnosti in manjšim proizvodnim stroškom.

Popolne nas je petero povabljenih na veliki ples v Kremelju. Rdeči trg je prazen, ker miličniki zadržujejo vsak vstop brez vstopnice. Glavni vhod je skozi Spaski stolp. Tržačani se držimo skupaj, rečemo, da smo iz Trsta in napovedovalci kličejo v notranjost:

«Delegacija Trieste! Delegacija Trieste!» Mi strumno stopamo in notri nam množica komsomolcev obsuje s šopi cvetja. Potem se smejejo, ker smo napovedovalce potegnili iz z pokojnim Svobodnim tržaškim ozemljem. Po vseh kotih Kremelja so razkropljeni orkestri. Mene pa tiščijo čevlji in mi ne preostane drugega, kot se s črni, Kitajci in Rusi igrati mačke in miši, nato pa kmalu domov.

4. avgusta

Dežuje. Zato pa je v hotelu vse živo. Eni poslušajo radio, drugi pišejo svojim staršem, tretji se lovijo po sobah. Tudi holecen je prišla. Ta ali oni je prisiljen ležati z mrzlico. Izpred hotelov prihaja in odhaja ambulanta. Pravijo, da razsaja nekaka azijska influenza, a da ni nič hudega. Med

delegati krožijo novice, čes da v Italiji pišejo, da smo vsak dan lačni in vedno pod policijskim nadzorstvom. Nekateri pošiljajo domov brzojavke in celo telefonirajo: Bodite brez skrbi! V naše sobe prihajajo dekleta; Bruna in Eda se vidno rešita.

To jutro se naša skupina zmeči, da gremo gledat jugoslovansko predstavo. Spored se vrši v dvorani nekega tovarniškega kluba. Koncert izvaja zbor beograjskih študentov «Branko Krstanović»; ki poje predvsem srednjeveške pesmi. Nam je dolgočasno, ker koncertov nismo vajeni. Srečamo tu nekaj znanev, ki smo jih spoznali v Domu sindikatov. Občinstvo predstavlja razne narodne.

Za festival so predvsem značilna srečanja med raznimi delegacijami, ki pripomorejo k bližnjemu spoznavanju med mladino raznih držav. Vendar so tudi taki, kot Livio, ki se udeležijo teh srečanj samo zato, da dobijo kakšno darilo: iz dobričanosnih razlogov torej. Danes popoldne ima pa v Bolgari smolo. Skupen shod je na verandi restavracije pred živnorejskim paviljonom na Stalnem razstavščiu. Spored je vedno enak: govori o večnem priateljstvu, zdravice, ples in nova spoznanja. Slabo pa je to, da malokdaj vemo, če mi gostujemo ali oni. To je ena izmed napak našega glavnega stana.

Danes je nadaljevanje velikega plesa v Kremelju. Bruna mi reče proti večeru: «Zdaj smo pa me na vrsti. Vstopnice ni več!» Livio pa jih stane še preveč. To pot si ne obujem novih čevljev. Kremelj je močno razsvetljen. Imamo isti sprejem kot včeraj. Po vrtovih je polno kioskov založenih in jedajo in pijejo. Do vrha grča je položena dolga preproga; gori nam nekaj lepotic maha z robčki. Komur uspe priti do vrha je ena od lepotic njegova.

«Dajmo, fantje», predlaga Doru. «Vzpenjajmo se do vrha! To se bomo smejali!» Kdo bi si mislil, da bodo tržaške vragolije prišle celo v Kremelj?

Točno ob devetih se upihnejo vse luči in reflektorji obrnejo svoje svetlobne žarke v katedralske stolpe od koder se zasliši veličastna melodija fanfar. Med množico vozi počasi avtomobil, okrašen s cvetjem in na njem nam neka lepotica daje znak za tišino. Luči se prižgejo in glavni orkester završa dunajski valček. Povsod je gneča... Kamor se ozreš, je polno orkestror. Pred carskim topom plešejo v svojih nošah donski kozaki. Nekeje druge vrste črnski jazz orkester. Mi se kretamo sem ter tja, dokler se jaz ne ujamem v neko študentko, ki pravi, da se imenuje Nina, in z njo plešem do polnoči, ko začnejo obsipavati Kremelj čudoviti umetni ognji. Krasen prizor...

(Dalje prihodnjije)

V sredini kremeljskega trikotnika se dviga slavna Uspenska katedrala kjer so nekoč kraljevske kaple.

